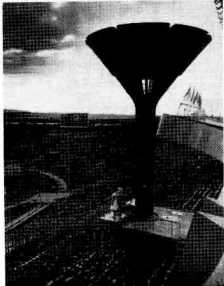

Japanse delegatieleden uiten hun protest tegen kernwapens

De officiële opening van het festival in het Lenin-stadion

voorbeeld dienen.

Pas na een officieel protest van de westerse delegaties die zich verenigd hebben in het Committee of European National Youth Councils (CENYC) was er sprake van enige versoepeling van de zijde van de Sowjet-organisatoren. De discussie naar aanleiding van het 10-jarig bestaan van de akkoorden van Helsinki, waar de kwestie van de mensenrechten aan de orde kwam, had een opmerkelijk openlijker verloop.

Eén van de eisen die het CENYC in haar protestverklaring bij de organisatoren op tafel legde was de onmiddellijke teruggave van het bij de douane-controle van de Nederlandse delegatie in beslag genomen informatie-materiaal (stencils en prentbriefkaarten over homoseksualiteit, een jaarverslag van Amnesty International en een aantal Russische artikelen over Kerk en Vrede). Ook hier toonde de organisatie zich ineens onverwacht toegeeflijk en verklaarde dat het materiaal zou worden vrijgegeven.

Helaas bleken er toen nog meer autoriteiten nodig om hiervoor daadwerkelijke toestemming te geven en moest een actie van (een deel van) de Nederlandse delegatie aan te pas komen om het materiaal terug te krijgen. Op het vliegveld weigerde men gewoon zonder het materiaal te vertrekken. En zowaar, na eindeloze discussies kwam toen vijf minuten voor het officiële vertrek het hoofd van de douane met 1500 pamfletten en een grote stapel homokaarten aandragen. Het jaarverslag van Amnesty was, evenals de Kerk en Vrede artikelen, inmiddels definitief tot anti-Sowjet propaganda gebombardeerd.

Gay-meeting

De Nederlandse homo's hebben niet stil gezeten tijdens het festival. Integendeel zelfs, zij zorgden zo ongeveer voor de enige consistente inbreng van de Nederlandse delegatie. In meerdere discussiecentra stelden zij het thema homoseksualiteit aan de orde en op de donderdagmiddag organiseerden zij zelfs een „gay-meeting“.

Voor wat betreft de rest moet de Nederlandse delegatie een merkwaardige indruk achter gelaten hebben. Uren zijn heengegaan met het uitleggen aan de Russische tolken hoe de verhoudingen in de Nederlandse delegatie lagen en wat er nu weer voor reden voor conflict was. Formeel is het niet tot een scheuring in de delegatie gekomen, maar in de praktijk was de scheiding der geesten zo groot dat men daar rustig van kan spreken. De ruzieachtige tafereel tijdens de persconferentie op Schiphol spreken wat dat betreft boekdelen.

Het „breaking point“ is natuurlijk het oordeel over de Sowjet-Unie, een conflictbron die tijdens het verloop van het festival voortdurend aan diepgang won. Waar de meerderheid van de delegatie zienderogen sceptischer werd over het Sowjet-systeem, groeide het enthousiasme van de „horizontale fractie“ over de formidabele organisatie en inzet van het gastland.

Sleutelwoord in deze controverse is het woord „voordeel“. De Moskou-bevlogen minderheid verwijt de meerderheid dat men alleen maar naar een bevestiging van een al van te voren vaststaande negatieve beoordeling zoekt, terwijl de meerderheid de minderheid verwijt dat het de feiten niet

wil zien en dat men krampachtig een positief vooroordeel over de Sowjet-Unie in stand houdt. Kortom een wat gedateerd ogende controverse dus, die momenteel in het Nederlandse politieke landschap — gelukkig — vrijwel uit het zicht verdwenen is.

De winst van het twaalfde Wereldjeugdfeest zit hem dan ook niet in het opnieuw van stal halen van versten Koude Oorlogstretorie. De winst zit hem in de uitwisseling van historisch nogal uiteenlopende en elkaar vaak bijtende denkbeelden. En dat levert vaak ambivalente gevoelens op. Of zoals het delegatielid Tony Beerling het tijdens de persconferentie treffend verwoordde: „Ik ben tijdens mijn verblijf in Moskou voortdurend heen en weer geslingerd tussen het grote doel van vrede en vriendschap en die vaak zeer irritante problemen met het systeem daar.“ Hein Verkerk had er tijdens zijn afscheidsspeech in Moskou een fraaie beeldspraak op verzonnen: „It takes two to tango, en de tango is een dans waarbij de partners elkaar zeer goed moeten aanvoelen. Tijdens dit festival hebben we een bescheiden begin met oefenen van de eerste danspassen gemaakt, maar ik verheug me op de dag dat het officiële bal begint.“